

Åtgärder för att hantera platssituationen i barn- och ungdomsvården

Camilla Waltersson Grönvall, socialtjänstminister

Gunnar Strömmer, justitieminister

Hampus Nygårds, biträdande chef för nationella operativa avdelningen (NOA)

Peder Carlsson, avdelningschef IVO

Pressbriefing, 11 december 2024

Systemhotande brottslighet

- Kriminella aktörer i HVB – uttryck för systemhotande brottslighet.
- Barn- och ungdomsvården ger direktåtkomst till barn – stor risk för att rekryteras av gängen.
- Kriminella kapitaliserar på ungdomsvården – göder den kriminella ekonomin.

Nuläge barn- och ungdomsvården

- Utveckling där kriminella nätverk rekryterar allt yngre barn som utnyttjas till att utföra grova våldsdåd.
- Flera HVB har visat sig ha ägare och anställda med kopplingar till organiserad brottslighet.
- Problem inom både privata och kommunala HVB.
- IVO har stängt 17 HVB i år.

Problemen i den statliga barn- och ungdomsvården och dess del i vårdkedjan

- Stängning av HVB leder till färre platser.
- Antalet unga dömda enligt LSU är fortsatt högt, vilket påverkar platssituationen.
- Problem inom den statliga barn- och ungdomsvården där Statens institutionsstyrelse har svårt att snabbt få fram nya platser.
- Ungdomsfängelser en del av långsiktig lösning men inte förrän 2026.
- Adekvata vårdplatser saknas. 45 barn och unga i kö till SiS

Tidslinje 2023-2026

Familjehemspaket:

flera uppdrag till SoS och SBU för att stärka och utveckla familjehemsvården

Nationell samordnare:

För den sociala barn- och ungdomsvården

Utredning tas emot:

Utökade befogenheter på särskilda ungdomshem

SiS-utredningen och HVB-utredningen tillsätts

Förstärkning av medel: Utökade medel till SiS

Ny lagstiftning:
- EKT-lagstiftningen
- Avskildhet vid dygnsvila

Uppdrag till IVO:

Stärkt tillsyn av HVB

Uppdrag till IVO:

Förstärkt tillsyn mot välfärdsbrottslighet

Förstärkning av SiS styrning: Ny instruktion

Uppdrag till SiS: Minska platsbrist

Uppdrag till SiS och SoS: Stärkt samverkan för bättre psykiatrisk vård

Förstärkning av medel: Utökade medel till SiS

Förstärkning av medel: Utökade medel till SiS

SOU/betänkande: Barn och unga i samhällets vård

Ikraftträdande: Ungdomsfängelser

Sluten ungdomsvård utmönstras från SiS

2023

2024

2025

2026

Åtgärder för trygga och säkra HVB-hem

- Utökade möjligheter att dela information.
- Stärkt förmåga för IVO att agera.
- Ökade kontrollmöjligheter vid upphandling.
- Åtgärder för att frigöra fler platser på SiS.
- Översyn av HVB-personalens befogenheter.

Polisens lägesbild

- Fortsatt problematik
- Samarbetet med IVO
- Gemensam väg framåt

IVO

- IVO har under flera år upptäckt och hanterat en växande problematik med oseriösa aktörer inom alla delar av vården och omsorgen
- Brottsuppläggen allt mer systematiska och avancerade och försvårar tillståndsprovning och tillsyn
- IVO har efterfrågat och fått uppdrag och finansiering för stärkt tillsyn och tillståndsprovning
- IVO har sedan 2020 efterfrågat ytterligare verktyg och möjlighet att utbyta information med andra myndigheter
- Utvecklat och fördjupat samarbete med andra myndigheter, bl.a. Polisen, EBM, Skatteverket och Försäkringskassan
- Informationsutbyte, gemensamma aktiviteter, analys och utbildning

IVO

- Sedan 26 september stängt 14 HVB en del genom särskild insats i samarbete med bl.a. Polisen. Under 2024 totalt 17 HVB.
- Under 2024 fattat tillsynsbeslut med olika ingripande åtgärder för över 100 HVB
- Vanligt med hot, våld och övergrepp på HVB. Förekommer mellan placerade barn och unga, mot personal och från personal.
- Många bolag har inte kontrollerat anställda mot misstanke- och belastningsregister. Flera verksamheter har också anställt grovt kriminella personer. Förbud av verksamheter med drogpåverkad personal och där narkotika har förvarats.
- Flera bolagsföreträdare skyldiga till allvarlig och upprepad ekonomisk misskötsamhet, t.ex skattebrott, förskingring, bulvanupplägg och falska anställningar eller intyg
- I flera fall allvarlig fara för liv och hälsa

Åtgärd för att stötta kommunerna

- Regeringen avser att stödja kommunerna i arbetet med att hitta vårdplatser som möter barns och ungas behov
- Inriktningen är att främja kommunernas samverkan för att underlätta arbetet när barn och unga placeras utanför det egna hemmet

Tidslinje 2023-2026

Familjehemspaket:
flera uppdrag till SoS och SBU för att stärka och utveckla familjehemsvården

Nationell samordnare:
För den sociala barn- och ungdomsvården

Utredning tas emot:
Utökade befogenheter på särskilda ungdomshem

SiS-utredningen och HVB-utredningen tillsätts

Förstärkning av medel: Utökade medel till SiS

Ny lagstiftning:
- EKT-lagstiftningen
- Avskildhet vid dygnsvila

Uppdrag till IVO:
Stärkt tillsyn av HVB

Uppdrag till IVO:
Förstärkt tillsyn mot välfärdsbrottslighet

Förstärkning av SiS styrning: Ny instruktion

Uppdrag till SiS:
Minska platsbrist

Uppdrag till SiS och SoS: Stärkt samverkan för bättre psykiatrisk vård

Förstärkning av medel: Utökade medel till SiS

Förstärkning av medel: Utökade medel till SiS

SOU/betänkande:
Barn och unga i samhällets vård

Ikraftträdande:
Ungdomsfängelser

Sluten ungdomsvård utmönstras från SiS

2023

2024

2025

2026

Åtgärder för att hantera platssituationen i barn- och ungdomsvården

Camilla Waltersson Grönvall, socialtjänstminister

Gunnar Strömmer, justitieminister

Hampus Nygårds, biträdande chef för nationella operativa avdelningen (NOA)

Peder Carlsson, avdelningschef IVO

Pressbriefing, 11 december 2024

